

**ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำ
ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงาน
ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี**

สมลักษณ์ สังคสิน

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำ
ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล
จังหวัดสระบุรี เสนอโดยนางสมลักษณ์ สังคสิน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเคหา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธ์ชัย ทวีสุข)

.....กรรมการ
(ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.แสน สมนึก)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธ์กษ ทธิสุข ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า
ชื่อนักศึกษา	สมลักษณ์ สังคติน
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ตามทฤษฎีของเรดดิน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 220 คน ซึ่งได้มาโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) ใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบ MSDT (management style diagnosis test) ของ เรดดิน (Reddin) จำนวน 64 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานของครู จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำแบบผู้นำที่มามากที่สุด รองลงมาเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำแบบผู้นำบุกงาน ผู้นำแบบนักพัฒนา ผู้นำแบบผู้ทนทำ ผู้นำแบบนักบุญ ผู้นำแบบผู้ยึดระเบียบ ผู้นำแบบผู้ประนีประนอม และเป็นผู้นำแบบผู้เผด็จการน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาแบบผู้นำโดยจำแนกเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลต่ำและประสิทธิผลสูง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผลสูงมากกว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิผลต่ำ

2. ความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของ
ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title   The Relationship between the Leadership Style of School Administrators
and Teachers' Job Satisfaction in Municipal Schools in Saraburi Province

Thesis Advisors   Asst. Prof. Pitak Thaweessook
Dr. Chalermchai Harnkla

Name   Somluck Sungkasin

Concentration   Educational Administration

Academic Year   2008

ABSTRACT

This research aims to study: 1 the leadership style of Saraburi municipal school administrators, 2) teachers' job satisfaction in Saraburi municipal schools, and 3) the relationship between the leadership style of school administrators and the teachers' job satisfaction in Saraburi municipal schools according to Reddin's theory. The samples randomly selected through stratified sampling using Taro Yamane's formula consisted of 220 municipal school teachers during the 2008 academic year. The instrument used was a questionnaire modified from 64 items of MSDT (Management Style Diagnosis Test) of William J. Reddin, a 40 item 5 rating scale teachers' job satisfaction questionnaire with a reliability value of .92. The data was analyzed to calculate mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (S.D.) and Chi-square (χ^2).

The findings could be summarized as follows:

1. the leadership style of the Saraburi municipal school administrators according to the Saraburi municipal school teachers' opinions was that of the team leader style the most preferred, followed by the job persevering leader style, development leader style, enduring leader style, saint leader style, orderly leader style, compromising leader style, and the least preferred was that of the dictator leader style; when considering them as classified by high-low effectiveness, it was found that the Saraburi municipal school administrators were the administrators with high effectiveness.
2. teachers' job satisfaction in Saraburi municipal schools overall and each individual aspect were rated at a high level.
3. the leadership style of school administrators related with the teachers' job satisfaction in Saraburi municipal schools at a .05 level of statistical significance.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิทักษ์ ทวีสุข ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร. เฉลิมชัย หาญกล้า กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นแนวทางอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.แสน สมนึก นางสาวระพีพรรณ รุจิระเศรษฐ นายพิเชษฐ์ อิ่มสุข นางอุมา วรณมาศ และนายปัญญา บุรีเรือง ในความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.แสน สมนึก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนความรู้และให้คำแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ นางสาววัลย์ ทีคำ และนางสาวมัลลิกา เรืองพันธ์ ที่อนุเคราะห์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนและคณาครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามอย่างยิ่ง และขอบคุณ นายทัศนัย เกตุมณี นางสาวสมหมาย สราญจิตร นางสาวอุษา หาชอบ นางอิสริยา พงศ์กมลานนท์ นายสมชาย พิอนร่าดี นางทัศนีย์ คำนึ่ง และ พ.อ.สมศักดิ์ เอี่ยมอร่าม ที่มอบความห่วงใยและกำลังใจมาโดยตลอด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างกำลังใจให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ตลอดจนผู้ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนที่มีสามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณแต่บิดา มารดาและครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทสรรพวิชาให้ผู้วิจัยทุกท่านตั้งแต่เยาว์วัยถึงปัจจุบัน ตลอดจนผู้มีพระคุณที่สนับสนุน เกื้อกูลมาโดยตลอด

สมลักษณ์ สังคสิน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ.....	8
ความหมายของผู้นำ.....	8
ภาวะผู้นำ.....	9
แบบของผู้นำ.....	12
บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ.....	19
หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	24
คุณลักษณะของผู้นำที่ดี.....	26
แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ.....	33
แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน.....	37
ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์.....	38
ความพึงพอใจในการทำงาน (job satisfaction).....	46
ความสำคัญของการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน.....	47
แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	48
ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	48
เทศบาลและการจัดการศึกษา.....	48
โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนเทศบาล.....	52
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน.....	52
ขอบข่ายการบริหารของโรงเรียนเทศบาล.....	53
คุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาล.....	55

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
งานวิจัยในประเทศ.....	56
งานวิจัยเกี่ยวกับแบบผู้นำ.....	56
งานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การสร้างสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	68
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	99
วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผล.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	108

	หน้า
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	116
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	132
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	134
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	142

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1	การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล..... 51
ตาราง 2	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความสัมพันธ์ของแบบผู้นำกับ ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาล จังหวัดสระบุรี..... 69
ตาราง 3	ความถี่และร้อยละของสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง..... 81
ตาราง 4	ความถี่และร้อยละของแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัด สระบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัด สระบุรี..... 82
ตาราง 5	ความถี่และร้อยละของแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามประสิทธิภาพ..... 83
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม 10 ด้าน..... 83
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านนโยบายและการบริหารงาน..... 84
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองบังคับบัญชา..... 85
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน..... 86
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านสภาพการทำงาน..... 86
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ..... 87
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการนิเทศงาน..... 88
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านความสำเร็จของงาน..... 89
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการยอมรับนับถือ..... 89

ตาราง 15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านความรับผิดชอบ.....	90
ตาราง 16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน.....	91
ตาราง 17	ความถี่และร้อยละของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับความพึงพอใจในการทำงาน โดยรวม.....	92
ตาราง 18	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม.....	92
ตาราง 19	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านนโยบายและการบริหารงาน.....	93
ตาราง 20	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านการปกครองบังคับบัญชา.....	93
ตาราง 21	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน.....	94
ตาราง 22	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านสภาพการทำงาน.....	94
ตาราง 23	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านเงินเดือนและสวัสดิการ.....	95
ตาราง 24	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านการนิเทศงาน.....	95
ตาราง 25	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านความสำเร็จของงาน.....	96
ตาราง 26	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านการยอมรับนับถือ.....	96

	หน้า
ตาราง 27 ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจใน การทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านความ รับผิดชอบ.....	97
ตาราง 28 ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจใน การทำงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในด้านความ ก้าวหน้าในการทำงาน.....	97

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพ 2 ลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์.....	39
ภาพ 3 แนวทางในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ.....	54

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี